L’acentu diacríticu nel llïonés.

L’acentu diacríticu yé un sinu gráficu nun alcurde cunas reglas d’acentuación utilizándose pa destingire palabras cun dalgualín sinificante y desemeyante sinificáu, categoría gramatical y pronunciación.

Proponemos dalgunos exemplos susceutibles de llevare nel sou casu acentu diacríticu.

Acentu diacríticu nelos axetivos y pronomes posesivos

AXETIVU POSESIVU	PRONOME POSESIVU
el mieu, la mia, los mieus, las mias	el miéu, la mía, los miéus, las mías
el tou, la tua, los tous, las tuas	el tiéu, la túa, los tiéus, las túas
el sou, la sua, los sous, las suas	el siéu, la súa, los siéus, las súas
el nuesu, la nuesa, los nuesos, las nuesas	el nuésu, la nuésa, los nuésos, las nuésas
el vuesu, la vuesa, los vuesos, las vuesas	el vuésu, la vuésa, los vuesos, las vuésas
el sou, la sua, los sous, las suas	el siéu, la súa, los siéos, las súas

Acentu diacríticu nelos axetivos y pronomes demostrativos

AXETIVU DEMOSTRATIVU	PRONOME DEMOSTRATIVU
esti esi aquel	ésti ési aquél
esta esa aqueilla	ésta ésa aquéilla
estu esu aqueillu	éstu ésu aquéillu
estos esos aqueillos	éstos ésos aquéillos
estas esas aqueillas	éstas ésas aquéillas

EL *(artículu definíu masculín singular. Monosílabu átonu)*	ÉL *(pronome presonal.Monosílabu tónicu)*

Ex.: El mixu	Ex.: L'asesinu fou él

MAS ***(conxunción alversativa dalgualina a "peru". Monosílabu átonu)*** Ex.: Nun yé mui connocíu mas las suas oubras sí	**MÁS** ***(alverbiu. Monosílabu tónicu)*** Ex.: Nun quiero más

SE ***(pronome reflexivu. Monosílabu átonu)*** Ex.: Lu meyore pa toos yé que se vaiga	**SÉ** ***(imperativu verbu sere. Monosílabu tónicu)*** Ex.:Sé lu que quieres sere

SI ***(conxunción y nota mosical. Monosílabu átonu)*** Ex.: Tán tocando misa en si minor de J. S. Bach	**SÍ** ***(alverbiu, pronome presonal y sustantivu. Monosílabu tónicu)*** Ex.: Sí, fui you

TE ***(pronome presonal. Monosílabu átonu)*** Ej.: Sei que te prestaría venire	**TÉ** ***(sustantivu. Monosílabu tónicu)*** Ex.: Tomas café ou té

A ***(preposición)*** Ex.: Toos a la ducha	**Á** ***(interxeición)*** Ex.: Á, yés tu.

AL (contraición la preposición "a" cul artículu "el") Ej.:¿Vienes cun nos al cine?	**ÁL (cuantificador arcaicu)** Ej.: ¿Quieres daqué ál?

DEL ***(contraición la preposición "de" y l'artículu " el")*** Ex.: Esti yé del vecín	**DÉL** ***(cuantificador: daqué de…)*** Ex.: Quédame dél pan.

NEL ***(contraición la preposición "en" y l'artículu "el")*** Ex.: Deixóulu nel coche	**NÉL** ***(contraición la preposición "en" y'l pronome "él"*** Ex.: Confío nél

NOS ***(pronome átonu primeira presona plural)*** Ex.: Nun nos saludóu	**NÓS** ***(pronome presonal tónicu primeira presona plural)*** Ex.: Siempres bien cun nós

NUN ***(contraición preposición "en" y l'artículu indetermináu "un")*** Ex.: Fáigotelu nun momentu **NUN** ***(alverbiu de nnegación verbal*** Ex.: Nun quiero dire	**NÚN** ***(contraición preposición "en" y pronomre cuantificador "ún"*** Ex.: Púnxilu nún d'esos

TAN ***(alverbiu de cantidá. Monosílabu átonu)*** Ex.: Yé tan grande que nun cabe	**TÁN** ***(terceira presona plural presente indicativu verbu "tare". Monosílabu tónicu)*** Ex.: Tán pagando un preciu mui altu

UN ***(numeral. Monosílabu átonu)*** Ex.: ¿Cuántos quieres? Un **UN** ***(artículu endefiníu)*** Ex.: Fou atartalláu pur un coche	**ÚN** ***(pronome cuantificador. Monosílabu tónicu)*** Ex.: De toos solu llamóu ún

TRES ***(preposición)*** Ex.: Fonun tres d'eillos	**TRÉS** ***(axetivu numeral)*** Ex: Fonun trés d'eillos

VOS ***(pronome átonu segunda presona plural. Monosílabu átonu)*** Ex.: Vos vi ayeri	**VÓS** ***(pronome presonal tónicu 2ª presona plural. Monosílabu tónicu)*** Ex.: Vós sodes los responsables

YA ***(conxunción copulativa del llïonés ocidental)*** Ex.: Pulina ya Carmen són harmanas	**YÁ** ***(alverbiu)*** Ex.: Yá sei lu que quieres

ENTE ***(preposición)*** Ex.: Ente la espada y la muria	**ÉNTE** ***(preposición, variante de "alante de")*** Ex.: Restóuse énte la puerta

YE ***(pronome presonal 3ª presona singular C.I . Monosílabu átonu)*** Ex.: Nun ye creyu	**YÉ** ***(terceira presona singular presente del verbu sere. Monosílabu tónicu)*** Ex.: Estu yé verdá

(EL) SOU ***(axetivu posesivu átonu)*** Ex.: El sou xeitu yé incantador	**SÓU** ***(primeira presona singular verbu "sere", tónicu)*** Ex.: Sóu únicu, nun tengo rival

(EL) TOU ***(axetivu posesivu átonu)*** Ex.: Esti yé'l tou llibru	**TÓU** ***(primeira presona del singular verbu "Tare", tónicu)*** Ex.: Tóu mui cansu

PA (preposición) Ej.: Pa qué lu quieres	**PÁ (sustantivu: "pai")** Ej.: Esti yé'l mieu pá

Acentu diacríticu nelos xeitos entrugativas y esclamativas

QUE ***(pronome rellativu y conxunción)*** Ex.: Yé posible que diga que non	**QUÉ** ***(pronomeentrugativu ou esclamativu*****)** Ex.: ¿Qué yé lu que precisas?

QUIEN ***(pronome rellativu)*** Ex.: Fou él quien lu dixu	**QUIÉN** ***(pronome entrugativu y esclamativu)*** Ex.: ¡Quién fou el que lu dixu